

CHUẨN BỊ TỐT TÂM LÝ CHO BỘ ĐỘI TRÊN TÀU HẢI QUÂN CHIẾN ĐẤU TRÊN BIỂN TRONG CHIẾN TRANH CÔNG NGHỆ CAO

Lê Hồng Thái

Học viện Hải quân.

Lực lượng tàu hải quân nhân dân Việt Nam hoạt động trên biển Đông là khu vực có vị trí chiến lược về chính trị, kinh tế, quân sự, trong tình hình quốc tế và khu vực rất nhạy cảm, hết sức phức tạp. Muốn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ bảo vệ vững chắc chủ quyền quốc gia thiêng liêng trên biển, đảo và thềm lục địa của Tổ quốc thì cán bộ, chiến sỹ (CB, CS) tàu hải quân phải được giáo dục, huấn luyện thường xuyên. Chất lượng, hiệu quả giáo dục, huấn luyện phải luôn được nâng cao để không ngừng củng cố cho CB, CS thế giới quan khoa học, lòng trung thành với Đảng, lòng yêu nước XHCN, sẵn sàng xả thân vì Tổ quốc. Một trong những kết quả cần đạt tới của quá trình giáo dục, huấn luyện hiện nay là chuẩn bị tốt tâm lý cho bộ đội chiến đấu trên biển trong chiến tranh mà kẻ thù có sử dụng vũ khí công nghệ cao (VKCNC).

1. Mục đích của việc chuẩn bị tốt tâm lý

- Xây dựng trạng thái tâm lý vững tin vào sự tất thắng, niềm tin vào vũ khí, trang bị hiện có trên tàu, tin tưởng vào tài nghệ chỉ huy của người thuyền trưởng.

- Nâng cao khả năng của bộ đội trong chịu đựng gian khổ, nêu cao tinh thần quyết chiến quyết thắng, không bị tác động, ảnh hưởng của tâm lý tiêu cực.

- Rèn luyện cho bộ đội làm quen với những tình huống khẩn trương, phức tạp trong chiến đấu, không bị bất ngờ về mức độ huỷ diệt và tổn thất do chiến tranh có sử dụng VKCNC gây ra.

- Nâng cao khả năng chống lại có hiệu quả chiến tranh tâm lý của địch, khắc phục tâm lý lo âu, căng thẳng, tự kỷ ám thị, xơ cứng chức năng hoạt động tâm lý.

2. Những đặc điểm của chiến đấu bảo vệ vùng biển, đảo chi phối quá trình thực hiện mục đích trên

- Chiến đấu bảo vệ vùng biển, đảo diễn ra trong môi trường đặc thù, khó khăn về chỉ đạo, chi viện, hợp đồng tác chiến

Chiến đấu bảo vệ vùng biển, đảo của Tổ quốc do lực lượng tàu hải quân làm nòng cốt. Khi chiến đấu, con tàu phải hoạt động xa đất liền, xa sự chỉ đạo của cấp trên, phương tiện thông tin có nhiều khó khăn, cứu thương, cứu nạn khó thực hiện, hiệp đồng chiến đấu gặp nhiều trở ngại. Thời gian diễn ra cả ngày lẫn đêm, trong điều kiện thời tiết bình thường cũng như lúc sương mù, bão biển. Những yếu tố đó làm cho bộ đội hồi hộp, căng thẳng cả về trí tuệ và thể lực, tâm lý diễn biến phức tạp. Do đó, CB, CS trên tàu phải có khả năng nhanh chóng thích nghi với hoàn cảnh chiến đấu trong mọi tình huống.

- Kẻ thù có tiềm lực về kinh tế, mạnh về quân sự với vũ khí công nghệ cao

Chiến tranh xâm lược có sử dụng VKCNC do các thế lực hiếu chiến tiến hành sẽ là cuộc chiến tranh có những đặc điểm sau:

Về quy mô chiến tranh: Không gian chiến trường rộng, thời gian diễn ra nhanh, ranh giới tiền tuyến và hậu phương không rõ, hỏa lực bố trí cách xa mục tiêu hàng trăm km, lực lượng cơ động nhanh với nhiều phương tiện, nhiều hướng tiến công... Do đó, dễ bề thay đổi các hình thái chiến thuật, chiến dịch, hướng tiến công và chứa đựng nhiều yếu tố bất ngờ.

Về vũ khí, trang bị sử dụng trong chiến tranh: Đó là những vũ khí có đặc trưng: độ chính xác cao, tầm bắn xa, sức hủy diệt và gây thương vong lớn... Ngoài các loại vũ khí đã được sử dụng trong chiến tranh chống Nam Tư, Ápganixtan, Irắc, các loại vũ khí mới có trình độ công nghệ cao hơn với các hệ thống chỉ huy hiện đại hơn trong hệ thống viễn thông toàn cầu có thể được sử dụng trong một cuộc chiến tranh mới. Các thế lực hiếu chiến hiện đang đẩy mạnh chế tạo vũ khí "văn minh" mà chúng cho là "vũ khí sạch", như: vũ khí âm thanh, gây mù, biến đổi gen, vũ khí tâm thần⁽¹⁾. Những vũ khí này sẽ làm thay đổi tình trạng thương vong và hủy diệt. Việc phòng chống chúng đứng trước những thách thức mới.

Trong chiến đấu trên biển, địa bàn chiến đấu vừa rộng vừa trống trải, không có nơi ẩn náu và bảo vệ con người, kẻ địch không chỉ xuất hiện trên mặt biển mà cả trên bầu trời và trong lòng biển. Trong lòng biển còn chứa đựng những nguy hiểm như đá ngầm, tàu đắm, bãi cặn. Tàu hải quân phải đương đầu với không quân, tàu mặt nước, tàu ngầm, các loại vũ khí dưới nước như: thủy lôi, ngư lôi, bom mìn... Những tiến bộ của cuộc cách mạng khoa học, công nghệ áp dụng trong quân sự làm cho hoạt động chiến đấu diễn ra nhanh, bất ngờ và phức tạp. Việc kẻ thù sử dụng các loại vũ khí và phương pháp tác chiến mới lạ, tình huống không lường có thể gây ra tải trọng lớn về tâm lý, mệt mỏi về thể lực dẫn đến trạng thái tâm lý hoảng loạn, mất khả năng tự điều chỉnh và thích nghi. Điều đó đặt ra những yêu cầu cao đối với phẩm chất ý chí và đòi hỏi phải hình thành cho bộ đội những biểu tượng đúng đắn về kẻ thù để hạn chế được những mặt mạnh, khoét sâu vào điểm yếu của chúng nhằm giành thắng lợi trong chiến đấu.

- Chiến đấu trên biển chịu tác động của yếu tố bất ngờ và chiến tranh tâm lý của kẻ thù

Trong chiến tranh, bên nào cũng tìm mọi cách giữ bí mật về lực lượng, kiểu loại vũ khí, ý đồ tác chiến nhằm gây bất ngờ tối đa cho đối phương. Bên nào thiếu

thông tin cần thiết sẽ gặp phải bất ngờ và hậu quả là khó lường.

Trong chiến tranh hiện đại, con người không có khả năng tri giác trực tiếp các yếu tố nguy hiểm. Vì vậy, họ hay tưởng tượng ra những nguy hiểm quá mức, gây tác hại vô cùng to lớn đến trạng thái tâm lý. Điều đó đã được kẻ thù lợi dụng trong chiến tranh tâm lý để kích thích trí tưởng tượng về nỗi kinh hoàng trước sự chết chóc trong chiến tranh, sự hiện đại của kỹ thuật quân sự, đặc biệt là sức công phá của vũ khí giết người hàng loạt. Trong điều kiện chiến đấu dài ngày trên biển, cường độ tấn công cao, dồn dập của đối phương dễ làm cho chiến sỹ căng thẳng và mệt mỏi. Nếu không được chuẩn bị tốt về tâm lý, trạng thái căng thẳng, mệt mỏi kéo dài sẽ dẫn đến mất dần khả năng hành động tích cực trong chiến đấu. Trong khi đang phải đối phó với vũ khí kỹ thuật công nghệ cao thì những "ngón đòn" hiểm hóc của chiến tranh tâm lý càng dễ làm cho bộ đội lo lắng, băn khoăn và đỉnh cao của nó là dao động, hoảng loạn. Vì vậy, cần phải chuẩn bị tốt tâm lý cho mọi CB, CS trên tàu, nhất là những chiến sỹ mới.

3. Các biện pháp

- Tăng cường giáo dục để nâng cao phẩm chất chính trị, tư tưởng cho bộ đội

Mục đích của giáo dục phẩm chất chính trị, tư tưởng là nâng cao bản lĩnh chính trị cho bộ đội, bồi dưỡng đạo đức cách mạng, ý chí quyết chiến, quyết thắng, sẵn sàng hy sinh cho thắng lợi của cuộc chiến đấu. Trong tình hình hiện nay, cần quan tâm trước hết là giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vì đó là nền tảng tư tưởng của Đảng ta, là tiềm lực chính trị - tinh thần to lớn, điều kiện quan trọng hàng đầu để nâng cao niềm tin chiến thắng.

- Nâng cao phẩm chất tinh thần chiến đấu cho bộ đội

Nâng cao tinh thần chiến đấu cho bộ đội phải được quan tâm trong toàn bộ hoạt động thực tiễn quân sự trên tàu hải quân. Trước hết là nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ quân sự hải quân. Thắng lợi trong chiến đấu phụ thuộc nhiều yếu tố, trong đó, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ quân sự là một trong những yếu tố bảo đảm cho sự thắng lợi trong chiến đấu. Nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ quân sự hải quân còn là nâng cao khả năng phòng chống vũ khí chiến tranh của địch một cách hiệu quả, nhất là vũ khí sát thương hàng loạt. Nâng cao năng lực chỉ huy của chỉ huy tàu và các trưởng ngành là nội dung có ý nghĩa then chốt trong nâng cao năng lực chiến đấu của tàu hải quân. Nâng cao phẩm chất tinh thần chiến đấu phải thực hiện bằng nhiều con đường, trong đó huấn luyện chiến đấu là con đường cơ bản nhất.

- Xác định nội dung, phương pháp tự học, tự giáo dục nhằm nâng cao tính tự giác, chủ động, sáng tạo của bộ đội, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp bảo vệ vững chắc chủ quyền vùng biển, đảo của Tổ quốc

Lực lượng tàu hải quân là nòng cốt để bảo vệ vững chắc vùng biển, đảo của Tổ quốc. Để hoàn thành được nhiệm vụ vẻ vang này, CB, CS trên tàu phải không ngừng học tập cả về chính trị và chuyên môn nghiệp vụ, xử lý thông minh các tình huống. Mặt khác, hoạt động trên tàu hải quân thường xảy ra các tình huống khó lường, đa dạng và phức tạp. Phần lớn các tình huống cần có sự sáng tạo mới có thể xử lý được. Điều đó cũng có nghĩa để hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao CB, CS

trên tàu phải phát huy tinh thần trách nhiệm, nêu cao ý thức tự giác trong quá trình tự đào tạo, tự hoàn thiện nhân cách, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp bảo vệ vững chắc vùng biển, đảo của Tổ quốc.

- Thường xuyên giải quyết một cách biện chứng mối quan hệ giữa con người với vũ khí, trang thiết bị

Trong điều kiện phát triển mạnh mẽ của khoa học và công nghệ, sức mạnh tổng hợp của tàu hải quân chỉ được phát huy khi có sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa yếu tố con người với việc sử dụng thành thạo các trang bị vũ khí, kỹ thuật hiện đại. Điều đó nói lên tầm quan trọng của công tác huấn luyện và giáo dục trên tàu. Làm tốt công tác huấn luyện, giáo dục là cơ sở giúp cho CB, CS trên tàu phát huy cao độ tinh thần trách nhiệm, tích cực học tập để nắm chắc tính năng, tác dụng kỹ, chiến thuật các trang thiết bị, máy móc trên tàu, giữ gìn, bảo quản nâng cao tuổi thọ của chúng.

- Tiến hành đấu tranh trên lĩnh vực tư tưởng, chống lại có hiệu quả chiến lược "Diễn biến hoà bình", bạo loạn lật đổ trên vùng biển, đảo của Tổ quốc

Biển có tiềm năng kinh tế to lớn, là môi trường dễ tiếp xúc với tàu nước ngoài. Vì vậy, kẻ thù thường lợi dụng để thực hiện nhiều âm mưu, thủ đoạn chia rẽ tình đoàn kết giữa hải quân với nhân dân làm ăn trên biển. Làm tốt nhiệm vụ đấu tranh tư tưởng là góp phần xây dựng môi trường chính trị của biển, đảo trong sạch, nâng cao tình đoàn kết quân - dân, góp phần làm thất bại chiến lược "Diễn biến hoà bình", bạo loạn lật đổ trên hướng biển.

Với những tiến bộ của khoa học kỹ thuật và công nghệ hiện nay, các cuộc chiến tranh xảy ra luôn được tiến hành với kỹ thuật công nghệ cao, có sức huỷ diệt lớn. Mặt khác, với bản chất phản động, hiếu chiến, các thế lực thù địch luôn chứa mũi nhọn chống phá cách mạng nước ta bằng nhiều âm mưu, thủ đoạn nham hiểm, tác động không nhỏ đến tư tưởng, tâm lý của CB, CS. Muốn giành thắng lợi trong cuộc chiến đấu bảo vệ vững chắc vùng biển, đảo của Tổ quốc, CB, CS trên tàu cần phải được chuẩn bị mọi mặt, trong đó có sự chuẩn bị tốt về tâm lý.

Tài liệu tham khảo

1. Tạp chí *Kiến thức quốc phòng hiện đại*, số 4/2002. tr. 70.